

Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8019 Dep.
0030 Oslo

17.02.2023

Hørings svar – Forslag om ny AFP i offentlig sektor

Pensjonistforbundet og SAKO (LO-Stats Pensjonistutvalg, Telepensjonistenes Forbund, Fagforbundets sentrale pensjonistutvalg, Postens Pensjonistforbund, Politiets Pensjonistforbund, Jernbanepensjonistenes Forbund og Statens Vegvesens Pensjonistforbund) viser til Arbeids- og inkluderingsdepartementets høringsnotat av 17. november 2022 med forslag om ny avtalefestet pensjon (AFP) i offentlig sektor.

Departementets høringsnotat følger opp AFP-ordningen som er beskrevet i avtalen av 3. mars 2018. Departementet foreslår at regelverket for ny offentlig AFP utformes tråd med reglene for privat AFP, men med de avvik som følger av avtalen. En forskjell fra privat AFP, og som heller ikke følger direkte av avtalen, er at departementet ikke foreslår et krav om samtidig uttak av alderspensjon fra folketrygden for å kunne ta ut ny offentlig AFP. Pensjonistforbundet støtter dette, og viser til at vi spilte inn dette som et forslag i forbindelse med høringen om ny tjenstepensjon for ansatte i offentlig sektor.

Ny offentlig tjenstepensjon er tilpasset en livsvarig AFP

Ny offentlig AFP vil utgjøre en svært viktig del av dem samlede pensjonen til offentlig ansatte. Offentlig ansatte med opptjening i påslagsordningen vil i de fleste tilfeller kun få et tilstrekkelig pensjonsnivå dersom de også får ny livsvarig AFP. Satsene i påslagsordningen er tilpasset at de aller fleste vil motta ny livsvarig AFP i tillegg. Hadde ikke AFP-ordningen vært lagt om er det rimelig å forvente at satsene i påslagsordningen måtte vært betydelig høyere. Det er problematisk dersom mange offentlig ansatte av ulike grunner ikke fyller vilkårene for AFP, og dermed ender opp med en betydelig lavere kompensasjonsgrad, og dermed lavere livsvarig pensjon enn de kunne fått dersom de kvalifiserte for AFP. Vi mener derfor at vilkårene for å motta AFP må være innrettet slik at flest mulig innfrir dem, og at det ikke er ulogiske eller urimelige krav som gjør at enkelte mister retten til AFP.

Vilkår som må være oppfylt ved 62 år for å motta AFP

Vi viser til departementets forslag til *vilkår som må være oppfylt ved 62 år*, punkt c). Det stilles krav om at man:

c) Ikke har mottatt pensjon, ventelønn eller annen ytelse uten motsvarende arbeidsplikt fra nåværende eller tidligere arbeidsforhold i de siste tre årene før fylte 62 år der den årlige verdien av ytelsene er 1,5 ganger folketrygdens grunnbeløp eller mer.

Vi har vanskelig for å forstå logikken som ligger til grunn for at man skal miste retten til den livsfarlige AFP-ordningen dersom man har mottatt ytelse som omtales i punkt c), dersom man fyller øvrige vilkår for AFP. Ytelsene som omtales er gjerne av kort varighet, og er ingen erstatning for en livsvarig høyere pensjon, noe AFP gir. Vi er klar over at det er et tilsvarende regelverk for privat AFP, men dette er et punkt vi mener offentlig AFP ikke bør følge.

Vilkår som må være oppfylt på uttakstidspunktet for ny offentlig AFP

Videre viser vi til *vilkår som må være oppfylt på uttakstidspunktet for ny offentlig AFP*, punkt c), hvor det følgende må være oppfylt:

c) Ikke er eller har vært mottaker av avtalefestet pensjon etter AFP-tilskottsloven, betinget tjenestepensjon etter lov om Statens pensjonskasse eller fra tilsvarende tjenestepensjonsordninger eller alderspensjon etter lov om Statens pensjonskasse § 20 a andre ledd eller fra tilsvarende tjenestepensjonsordninger.

Alderspensjon etter lov om Statens pensjonskasse § 20 a andre ledd er pensjon som gis til personer som fratrer med lavere aldersgrense enn den alminnelige aldersgrensen, såkalt særalderspensjon. Punkt c) innebærer altså at de som mottar eller har mottatt særalderspensjon ikke vil få avtalefestet pensjon. Dette gjelder også for gradert pensjon.

Pensjonistforbundet er kritiske til at det foreslås at mottakere av særalderspensjon ikke skal kunne motta AFP. Dette utgjør en stor andel av de ansatte i offentlig sektor. Vi savner en forklaring på hvorfor personer med særaldersgrense ikke skal motta AFP, og hvordan de eventuelt skal kompenseres for manglende AFP.

AFP og betinget tjenestepensjon

I høringsnotatet side 23-24 skriver departementet følgende:

Det vil ikke alltid være avklart på ønsket uttakstidspunkt hvorvidt en på et senere tidspunkt vil kunne oppfylle vilkårene for AFP. Det vil gjelde de som oppfyller ansiennitetsvilkåret for AFP ved 62 år, men som ikke ennå oppfyller vilkår knyttet til uttakstidspunkt.

Departementet legger til grunn at det i avslag på AFP skal oppgis grunnlaget for avslaget. I tilfeller hvor det foreligger avslag på AFP og det søkes om betinget tjenestepensjon, bør det informeres, på et overordnet nivå, om hvilke vilkår som er reparerbare og hvilke vilkår som ikke er reparerbare.

Pensjonistforbundet mener at en slik informasjon bør inneholde en beregning av forventet utbetaling av betinget tjenestepensjon og AFP, slik at personen kan se hvor mange kroner i forskjell de ulike ytelsene gir, og dermed kan ta en velvurdert avgjørelse.

For betinget tjenestepensjon er det tidligere foreslått at det kun er opptjening fra 1. januar 2020 som skal benyttes i beregningen av denne pensjonen. Dersom opptjeningsperioden for betinget tjenestepensjon begrenses til kun å gjelde årene fra og med 2020 vil det gi langt lavere ytelse enn AFP, og det vil gi en svak sikring for personer som ikke fyller AFP-vilkårene. En person født i 1963 som fyller vilkårene for AFP kan få beregnet denne ytelsen basert på inntekt helt tilbake til 1976, mens en annen person født i 1963 som mottar betinget tjenestepensjon får ytelsen beregnet kun med inntekt siden 2020. 1963-kullet får maksimalt 5 års opptjening av betinget tjenestepensjon før de fyller 62 år. Deretter øker potensielt antall år med opptjening av betinget tjenestepensjon med ett år per årskull fremover. Det blir derfor vesentlige forskjeller i hvor stort beløp betinget tjenestepensjon kan utgjøre avhengig av hvilket årskull man tilhører. Det vil for øvrig ta mange tiår før betinget tjenestepensjon er fullt innfaset. Det er ikke noen tilsvarende forskjellsbehandling etter årskull blant mottakere av ny AFP. Vi mener at betinget tjenestepensjon må beregnes med bakgrunn i all inntekt fra medlemspliktig stilling mellom 13 og 62 år, og ikke være begrenset til inntekt fra og med 2020.

Uføre og AFP

Departementet foreslår at arbeidstakere som har mottatt uføretrygd fra folketrygden etter fylte 62 år ikke skal få AFP. Vi er kjent med at det også er slik for privat AFP, men vi vil understreke at vi mener det er svært urimelig. Uføretrygden har begrenset varighet, og kompenserer ikke for det økonomiske tapet som oppstår dersom man mister retten til livsvarig AFP. Uføre har allerede lavere inntekt enn dem som står i jobb, og dette gir en ekstra belastning for dem som blir syke eller skadet, og det er svært uheldig.

Vennlig hilsen
For Pensjonistforbundet

Arne Halaas
Generalsekretær

Sindre Farstad
Seniorrådgiver